

Individbaserad systematisk uppföljning

- en introduktion från Partnerskapet till stöd
för kunskapsstyrning inom socialtjänst

Partnerskap till stöd för
kunskapsstyrning inom socialtjänst

PROGRAM

- 8.30 Introduktion till individbaserad systematisk uppföljning
- 9.00 Socialstyrelsen visar SU verktygen
- 9.45 Paus
- 10.00 Juridiska förutsättningar för systematisk uppföljning
- 10.45 Tre exempel från verksamheter
- 11.45 Uppsamling av frågor i chatten och avslutning

Systematisk uppföljning

- Med "**systematisk**" menas att man gör något organiserat, planenligt och regelbundet
- "**Uppföljning**" innebär att man noga följer hur något utvecklar sig, för att eventuellt kunna ingripa och göra något bättre

Systematisk uppföljning kan vara många olika saker, till exempel:

- att följa utvecklingen i ett projekt för att se om det leder till avsett resultat
- uppföljning av verksamhetens mål
- uppföljning av volymer, kostnader och budget
- uppföljning av socialtjänstens kvalitet och resultat i t.ex. öppna jämförelser

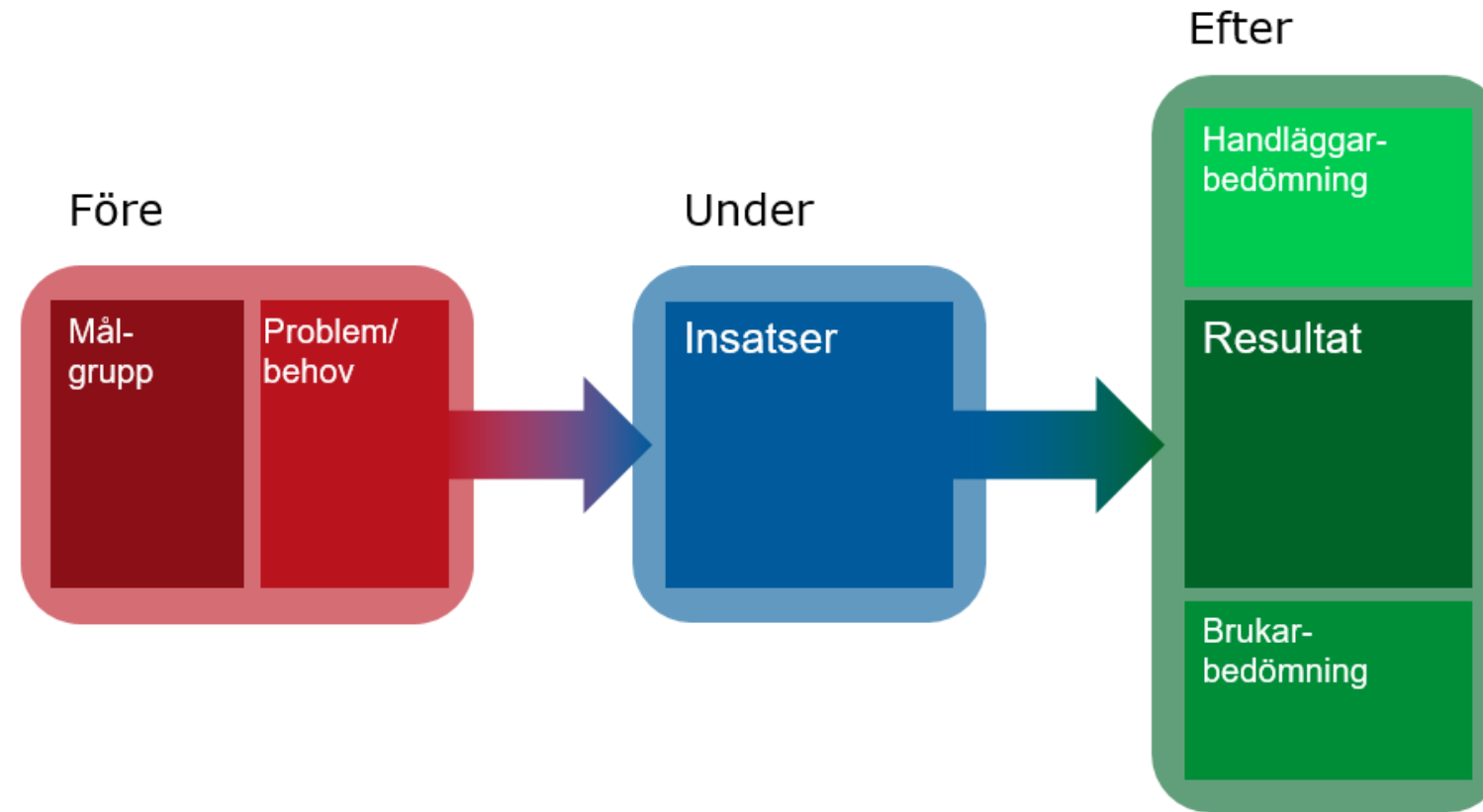
Individbaserad systematisk uppföljning handlar om att...

- dokumentera arbetet med enskilda individer för att följa upp deras situation, **samt**
- sammanställa denna information på grupp- eller verksamhetsnivå i syfte att analysera och utveckla verksamheten.

Individbaserad systematisk uppföljning är att löpande beskriva och mäta enskilda individers problem och behov, insatser och resultat.

Benämns fortsättningsvis som systematisk uppföljning och förkortas SU i följande bilder.

Modell för systematisk uppföljning

Exempel på registrering av information vid *individbaserad* systematisk uppföljning

Kön	Ålder	Insatstid i månader	Självskattad förändring situation
Man	35	3	Den har förbättrats
Man	27	2	Den har inte förändrats
Kvinna	55	4	Den har förbättrats
Man	45	6	Den har förbättrats
Kvinna	34	1	Den har inte förändrats
Kvinna	48	3	Den har inte förändrats
Kvinna	46	5	Den har förbättrats
Man	51	4	Den har försämrats
Kvinna	29	3	Den har förbättrats
Man	33	6	Den har förbättrats
Man	61	3	Den har inte förändrats

Systematisk uppföljning för en kunskapsbaserad socialtjänst

"Den fortsatta utvecklingen av en kunskapsbaserad socialtjänst behöver stärkas. I syfte att skapa långsiktiga och stabila förutsättningar för en sådan utveckling bör det i socialtjänstlagen införas krav på att socialtjänsten ska bygga sin verksamhet på bästa tillgängliga kunskap." Förslag om att införa "en ny bestämmelse i socialtjänstlagen om att verksamhet inom socialtjänsten ska bedrivas i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet." SOU 2020:47

Starkt lagstöd för systematisk uppföljning

SoL 3 kap. 3 § "Insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet. --- Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande *följas upp**, utvecklas och säkras."

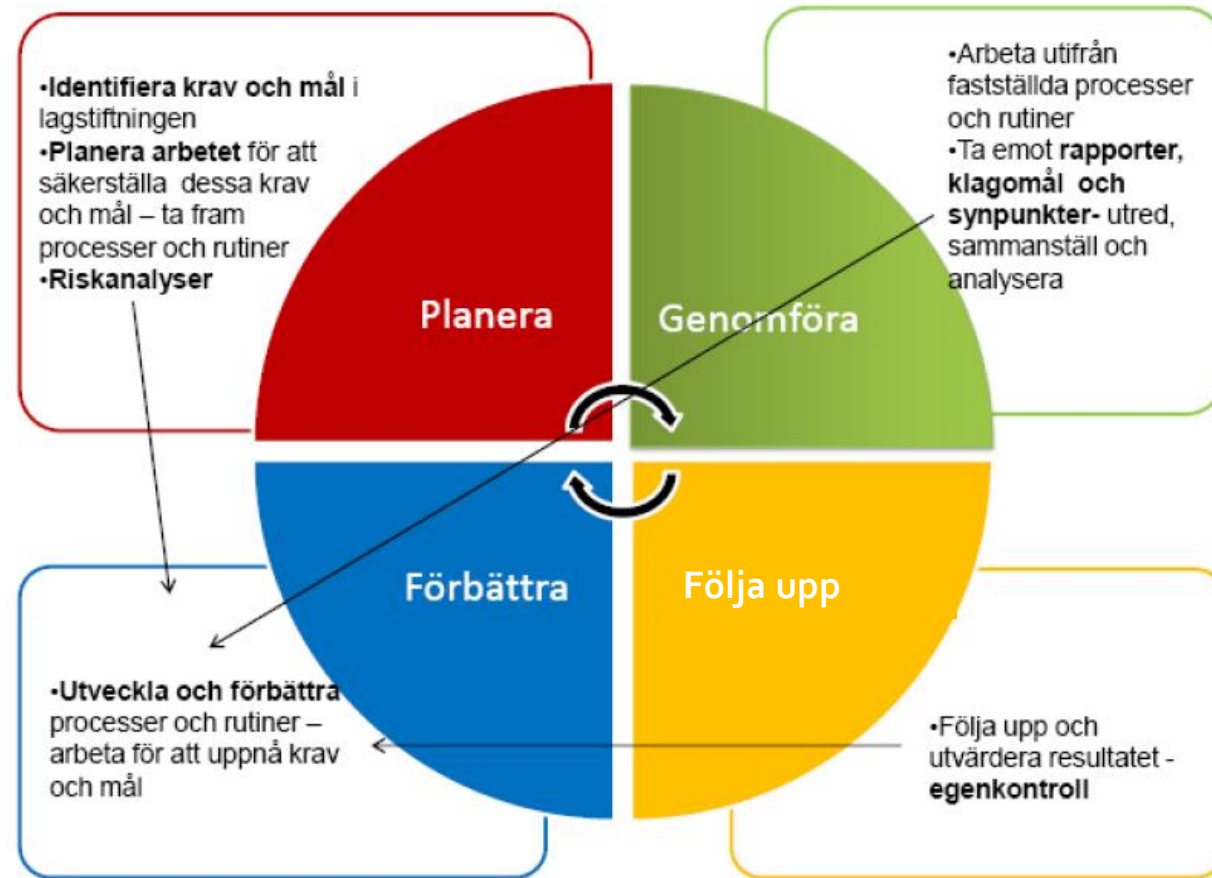
SOSFS 2011:9, 5 kap. 2 § Egenkontroll

Vårdgivaren eller den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS ska utöva egenkontroll (= systematisk uppföljning och utvärdering av den egna verksamheten samt kontroll av att den bedrivs enligt de processer och rutiner som ingår i verksamhetens ledningssystem). Egenkontrollen ska göras med den frekvens och i den omfattning som krävs för att vårdgivaren eller den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS ska kunna säkra verksamhetens kvalitet.

Se även GDPR, SoLPUL, SoLPUF och SOSFS 2014:5 om dokumentation i socialtjänsten

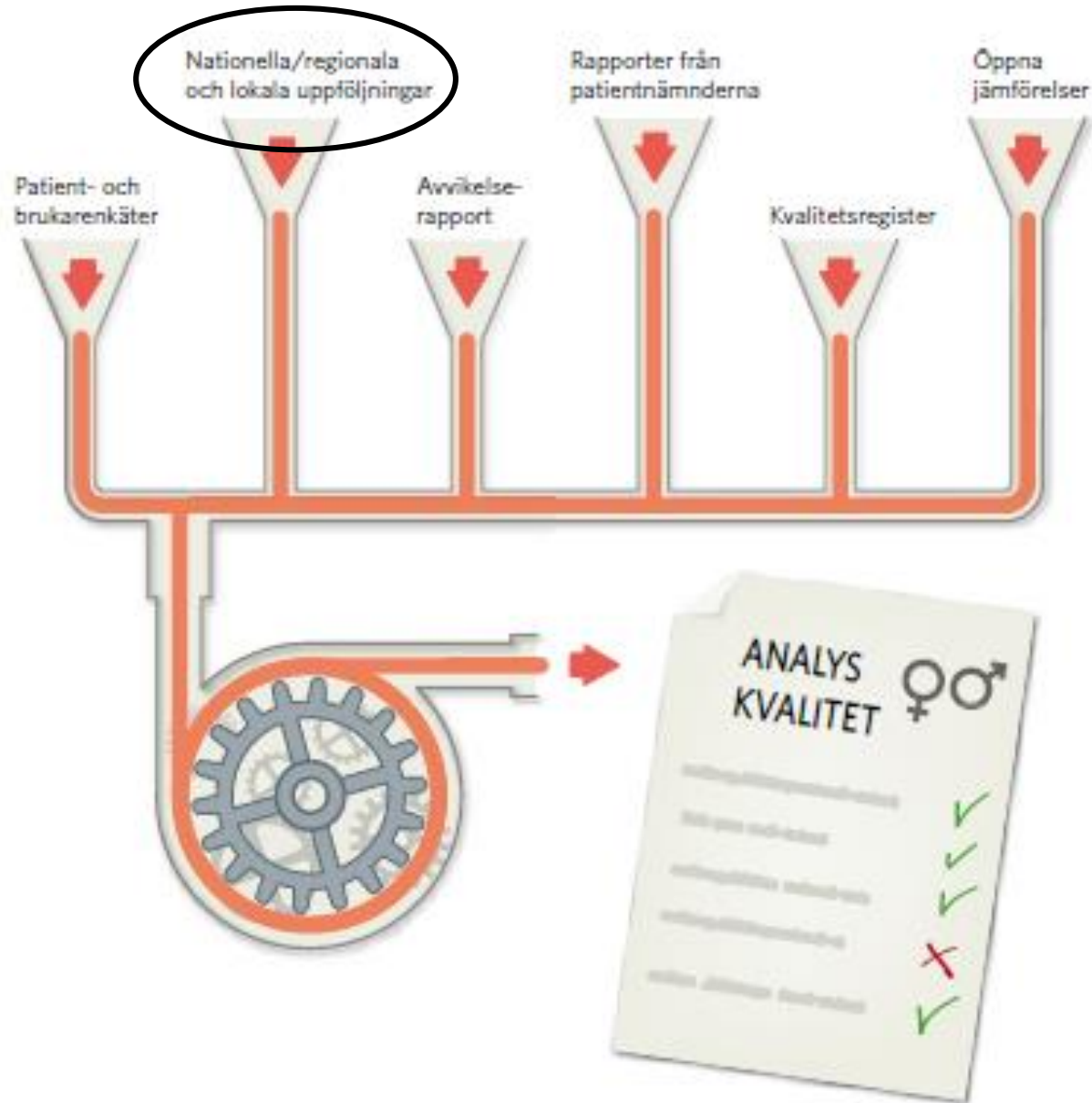
** I syfte att tydliggöra vikten av uppföljning och skapa bättre förutsättningar för god kvalitet inom socialtjänsten, föreslår utredningen att bestämmelsen i nuvarande 3 kap. 3 § tredje stycket SoL uttryckligen ska omfatta uppföljning. SOU 2020:47 Hållbar socialtjänst. En ny socialtjänstlag*

Uppföljning viktigt i kvalitetsledning

Ur "Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Handbok för tillämpningen av föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete", Socialstyrelsen, 2012

Uppföljning/egenkontroll

Varför är systematisk uppföljning viktigt?

- Centralt i utvecklingen av en kunskapsbaserad socialtjänst
- Veta vad man gör i verksamheten och vilket resultat det leder till för brukarna
- Stöd för ledning och styrning, beslutsunderlag för chefer och politiker
- Kunna förbättra sina verksamheter utifrån faktisk kunskap om det egna läget och inte utifrån externt tryck eller "magkänsla"
- Höjd professionalitet och yrkesstolthet i socialtjänsten
- Ger en starkare lokal röst i samtalet mellan lokal, regional och nationell nivå
- Kunskap till brukaren för initierade val av insatser

Utvecklingen går långsamt - syns i ÖJ

Andel ja i riket (%), Öppna jämförelser 2020

Verksamhetsområde	Resultat av SU används för att utveckla verksamheten	Resultatet av SU uppdelat på kön används för att utveckla verksamheten
Ekonomiskt bistånd	19	13
Våld i nära relationer	13	8
LSS	8	1
Barn och unga (öppenvård)	14	8
Barn och unga (dygnsvård)	9	8
Socialpsykiatri	8	5
Äldre (ordinärt boende)	7	4
Äldre (särskilt boende)	6	3
Missbruk	-	11
Missbruk (unga vuxna)	7	-
Missbruk (bor med barn)	5	-
Missbruk (65 år +)	6	-
Missbruk (behov av kontakt med både socialtjänsten och beroendevård och/eller psykiatri)	6	-

Äldreomsorgens uppföljning av kommunala hälso- och sjukvårdsinsatser i kvalitetsregister är inte inkluderad här. Nästan alla kommuner är anslutna till Senior Alert och BPSD, men täckningsgraden varierar.

SU kan belysa viktiga frågor som

- Vilka problem eller behov har våra brukare?
- Vilka insatser får våra brukare?
- Har brukarnas situation förändrats efter insatserna?
- När vi de mål vi satt upp tillsammans med våra brukare?
- Vad tycker brukarna om insatserna?
- Speglar våra insatser brukarnas behov?
- Hur skiljer sig ovanstående mellan olika grupper:
kvinnor - män, svenskfödda - utlandsfödda,
beroende på socioekonomi, funktionsnedsättning, osv.?

Stöd för systematisk uppföljning (SU)

- webbutbildning
- handledning för fördjupning
- datorbaserade verktyg med manualer
- skrift om systematisk uppföljning
- [användarstöd för SU med BBIC-variablerna](https://www.kunskapsguiden.se/ebp/Systematisk-uppfoljning/)

För mer information:

<https://www.kunskapsguiden.se/ebp/Systematisk-uppfoljning/>

Partnerskap till stöd för
kunskapsstyrning inom socialtjänst

forts. Stöd för systematisk uppföljning

- Presentationsmaterial i ppt om systematisk uppföljning
- Utbildningspaket för att underlätta regionala SU-utbildningar
- Exempel på systematisk uppföljning inom olika verksamhetsområden
- Information om juridiska förutsättningar för SU

<https://www.kunskapsguiden.se/SU-stod>

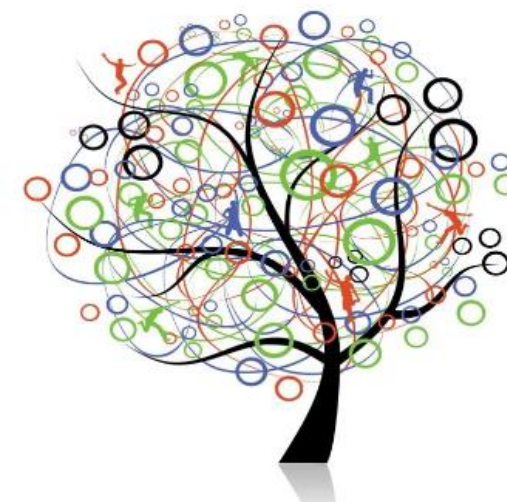
forts. stöd för systematisk uppföljning

- Gemensam nationell uppföljning kvinnofridsområdet genom ny Kvinnofridssatsning 2021-23
- Verksamhetssystem som stöd för uppföljning: Generella variabler för uppföljning i socialtjänsten
- Webbkollen Barn och Unga: Uppföljning med ett urval av BBIC-variablerna med fokus på resultat
- Lathundar Excel som verktyg för uppföljning
- Frågor och svar om juridik och dataskydd samt steg-för-steg-guide vid SU (på gång)
- Samarbetsrum Systematisk uppföljning (på gång)
- Utbildningar: Att sätta uppföljningsbara mål, Excel som verktyg för uppföljning – under 2021-22, datum ej spikade

Läs mer här:

<https://skr.se/integrationsocialomsorg/socialomsorg/uppfoljningsocialtjansten.12448.html>

Socialstyrelsens verktyg för systematisk uppföljning i socialtjänsten

Presentationen

- Utgår från en fiktiv uppföljning med verktyget SUV- Våldsutsatthet
- Visar funktioner i verktygen med små filmklipp
- Ger sedan kort allmän information om SU-verktygen
- Innehåller länk till mer information

(Fokus på verktygen, inkluderar inte rättsliga förutsättningar, formulering av syfte med uppföljning eller analys av resultat.)

Ett SU-verktyg består av

- Ett **formulär** med samma namn som verktyget bestående av uppgifter som kan visas eller döljas
- **SUreg**, en **programvara** som bl a hanterar anpassning av formulär, registrerade svar, gruppsammanställningar och användare

...samt stödmaterial för ovanstående

Verksamheten "Spången" har bestämt att följa några aspekter i arbetet med våldsutsatta

- Chef och personal har tillsammans formulerat aspekter av kvalitet som är angelägna att följa upp
- De har den önskade informationen om sina klienters i personakter
- De saknar möjlighet att sammanställa den på gruppnivå för analys
- De ska testa att använda verktyget SUV- våldsutsatthet

”Spången” använder bara de uppgifter som krävs för uppföljningen– resten döljs

Generell struktur på uppgifterna

- Bakgrund
- Före insats
- Förändringsmål
- Insatser
- Under insats
- Efter insats
- Brukaruppföljning
- Avslutning

Totalt i SUV - Våldsutsatthet

- 20 avsnitt
- 259 uppgifter
- 25 uppgifter är verksamhetsunika och bestäms lokalt

Spången låter följande uppgifter ingå (bl a)

Fördefinierade i SUV:

- Återaktualisering
- Heder
- Riskbedömning
- Om klienten upplevt sig kunna påverka stöd/insats

Verksamhetsunika som formuleras av verksamheten:

- Om klienten är aktuell på annan enhet i socialtjänsten
- Hur personalen uppfattar kontakten med klienten

Dags för SU-administratören (utsedd av verksamheten) att

- Anpassa formuläret till "Spångens" uppföljning
 - Dölja frågor (Film 1)
 - Skapa egna frågor (Film 2)

Formuläret "SUV-Spången" är klart och registreringen kan börja

- Användare loggar in, hämtar ett ärende och registrerar uppgifter, här noteras en skattning med FREDa-farlighetsbedömning (Film 3)

Uppföljningen har pågått en tid, SU-administratören gör gruppsammanställning inför ett arbetsmöte

Arbetsgruppen vill se:

- Hur många som är återaktualiserade och antal ärenden med hedersrelaterat våld (Film 4)
- Jämförelse av "övergripande risk utan åtgärd" för de som är återaktualiserade och inte (Film 5)

Resultat kan leda åt många håll

Scenario	Resultatet visat att uppgifterna	Möjligt nästa steg
A. Förändring utifrån resultat	Svarar på vår fråga och visar hur vi kan utveckla vår verksamhet	Uppföljningen fortsätter med nya uppgifter som fångar önskad förändring med verksamhetsutveckling
B. Komplettering	Inte svarar inte på vår fråga som är fortsatt relevant	Komplettera med andra uppgifter och fortsätta uppföljningen
C. Bifynd	Inte svarar på vår fråga, men ger oväntad viktig information om arbetet	Komplettera med andra uppgifter och fortsätta uppföljningen samt hantera den nya informationen
D. Ingen förändring behövs	Svarar på vår fråga och visar att vi inte behöver utveckla vår verksamhet i detta avseende	Uppföljningen avslutas
E. Omtag	Uppgifterna svarar på vår fråga men den uppfattas inte längre som relevant	Diskussion om motiv till frågan i uppföljningen och andra mer relevanta fråga

Ska er verksamhet göra en uppföljning?

SU-verktygen erbjuder

- Uppgifter strukturerade för att fånga klientarbetet och dess resultat
- Tekniskt stöd för säker registrering av uppgifter på individnivå och sammanställning på gruppnivå

Observera!

- Om verksamheten redan har tekniskt stöd – byt inte! SU-verktygen är tänkta att användas när tekniskt stöd saknas.
- Använd gärna struktur och uppgifter i SU-verktygens formulär i andra plattformar

Syftet med SU-verktygen är att möjliggöra

- Begränsad systematisk uppföljning av en viss fråga eller kvalitetsaspekt
- Träning på systematisk uppföljning inklusive granskning av tillförlitlighet
- Ökad kompetens i att kravställa hur befintliga verksamhetssystem ska möjliggöra uppföljning

Varför träna på granskning av tillförlitlighet?

- Eftersom siffror ger sken av "sanning"
- Eftersom resultat i en uppföljning påverkas av
 - handläggares *skilda uppfattningar* när de registrerar
 - *urvalet* av klienter som ingått uppföljningen
 - *bortfall* av uppgifter eller individer

Fyra SU-verktyg

- SUV-våldsutsatthet och SUV- våldsutövande för verksamheter som arbetar mot våld och med stöd och skydd till våldsutsatta
- SUE för verksamheters förändringsarbete med mottagare av ekonomiskt bistånd (inte handläggning av bistånd)
- SU-Pilot för uppföljning av någon aspekt av kvalitet oavsett målgrupp

Vad krävs för att använda SU-verktygen

- Samarbete med IT kring installation av SUreg
- Val av SU-administratör i verksamheten
- Samarbete mellan ansvarig chef, IT och SU-administratör

SU-verktygen på Socialstyrelsen utbildningsportal

Där får du information om:

- Rättsliga förutsättningar för uppföljning med SU-verktygen
- Krav på den SU-administratör som verksamheten behöver utse
- Innehållet i de olika SU-verktygen
- Krav på tekniska förutsättningar
- Hur man når och installerar/uppgraderar SUreg och SU-formulären

Sök på Utbildningen *"Verktyg för systematisk uppföljning"*

<https://utbildning.socialstyrelsen>

Verktg för systematisk uppföljning
ID: E-YVMBQV
Språk: Svenska

REGISTRERA MIG

OM DENNA UTBILDNING INNEHÅLL

Verktg för systematisk uppföljning

På den här kurssidan finns information om Socialstyrelsens verktg för systematisk uppföljning (SU-verktgen). Syftet med informationen är att kommuner ska kunna avgöra om SU-verktgen är relevanta och möjliga att använda i den egna verksamhetsuppföljningen. Observera att avsikten inte är att tränga undan befintligt tekniskt stöd för registrering och sammanställning, utan att erbjuda det när det saknas. SU-verktgen vänder sig till socialtjänsten i kommunen. Med systematisk uppföljning avses att en verksamhet dokumenterar arbetet med enskilda klienter för att kunna följa upp hur det går för klienterna och för att kunna sammanställa resultaten på gruppnivå för att utveckla och säkra kvaliteten i verksamheten.

Det finns fyra olika verktg, två för verksamheter som arbetar med våldsutsatta respektive våldsutövare (SUV) samt ett verktg som rör ekonomiskt bistånd (SUE). SU-Pilot är ett generellt utformat verktg som kan anpassas till olika verksamheter.

Kurssidan omfattar både översiktlig information om SU-verktgens innehåll, funktioner och tekniska krav samt detaljerad information såsom instruktioner för användning av SUreg och beskrivning av innehållet i formulären. De rättsliga förutsättningarna för systematisk uppföljning beskrivs i "Om SU-verktgen och de rättsliga förutsättningarna".

För att få tillgång till SU-verktgen (SU-reg och SU-formulären) behöver verksamhetsansvarig först ta del av all information på kurssidan (när det gäller innehåll i SU-verktget endast gällande det SU-verktg som är aktuellt för verksamheten), samt bekräfta att hen tagit del av informationen och är införstådd med vad nedladdning och användning av SU-verktgen innebär.

Andra utbildningar som kan intressera dig ...

Äldreomsorgens nationella vård...

REGISTRERA MIG
Svenska

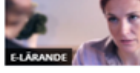
Ett fall för teamet - en utbild...

REGISTRERA MIG
Svenska

Migration och familj

REGISTRERAD
Svenska

Addiction Severity Index

REGISTRERA MIG
Svenska

Könsstämpning av flickor och k...

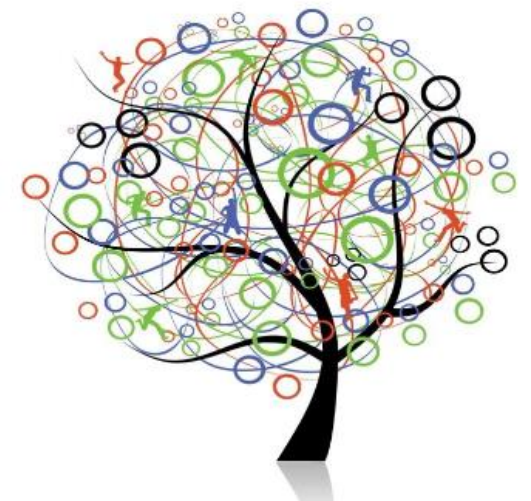
REGISTRERA MIG
Svenska

VISA MER

Google Chrome rekommenderas som webbläsare

Lycka till!

Juridik och dataskydd vid individbaserad systematisk uppföljning inom socialtjänsten

9 MARS 2021

Manólis Nymark

Det juridiskt tillåtna området för individbaserad systematisk uppföljning

Vad är systematisk uppföljning?

- Begreppet "uppföljning" vanligt i författningar. Det finns **ingen legaldefinition** för begreppet (dvs. en definition i lag eller annan författning).
- Uppföljning syftar till att ge en **översiktlig bild av verksamhetens utveckling och att fungera som en signal för avvikelser som bör beaktas** (proposition 1997/98:108 s. 49).
- Systematisk uppföljning handlar om att dokumentera arbetet med enskilda klienter och att sammanställa informationen på **gruppnivå** i syfte att **utveckla och förbättra verksamheten**. Systematisk uppföljning är att löpande beskriva och mäta enskilda klienters problem och behov, insatser och resultat (Socialstyrelsen, Systematisk uppföljning 2014)
- Uppföljning är första steget för att mäta KVALITET!

Systematisk uppföljning
Beskrivning och exempel

 Socialstyrelsen

Krav på kvalitet i verksamheten

Socialtjänst

- "Insatser inom socialtjänsten ska vara av **god kvalitet**" (3 kap. 3 § socialtjänstlagen)
- "**Kvaliteten** i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras" (3 kap. 3 § socialtjänstlagen)
- "Verksamheten enligt denna lag skall vara av **god kvalitet....**" (6 § lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade)

Socialstyrelsens kvalitetsledningsföreskrifter

SOSFS 2011:9 (3 kap. 1 §)

- Gäller för både hälso- och sjukvård samt socialtjänst!
- Vårdgivaren eller den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS ska ansvara för att det finns ett **ledningssystem** för verksamheten.
- Ledningssystemet ska användas för att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens **kvalitet**.

Vad är kvalitet?

- Går inte entydigt att precisera – svårfångat begrepp - beror på verksamhet
- Kräver utvecklingsarbete av
 - kvalitetskriterier
 - metoder
- Exempel på faktorer för en god kvalitet enligt lagförarbeten:
 - rättssäkerhet
 - patientsäkerhet
 - den enskildes medinflytande
 - lätt tillgänglig vård och service
 - ett genomtänkt arbetssätt
 - fungerande arbetsledning och lämplig sammansättning av arbetslag

Vad är kvalitet?

Socialstyrelsens kvalitetsledningsföreskrifter:

”Kvalitet” =

*”att en verksamhet uppfyller **de krav och mål som gäller för verksamheten** enligt lagar och andra föreskrifter om hälso- och sjukvård, socialtjänst och stöd och service till vissa funktionshindrade och beslut som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter”*

Kvalitet är att fokusera på alla delar av verksamheten:

- organisation
- arbetsprocesser
- resultat
- människor

God kvalitet förutsätter uppföljning

Bestämmelser om god kvalitet i HSL, SoL och LSS ställer krav på **uppföljning** och **utvärdering** av åtgärder och resultat!!

- Behöver ske **systematiskt och fortlöpande**
- **Särskilt reglerad** uppföljning inom socialtjänsten:
 - Socialnämnden ska kontinuerligt **följa upp** hur insatser som avse kontaktperson genomförs (3 kap. 6 c § SoL)
 - Socialnämnden noga ska **följa** vården av de barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet (6 kap. 7 b § SoL).
 - För personer med missbruk eller beroende särskilt reglerat att socialnämnden i samförstånd med den enskilde ska planera hjälpen och vården och noga **bevaka** att planen följs (5 kap. SoL)
 - Socialnämnden får besluta om **uppföljning** av ett barns situation när en utredning som gäller barnets behov av stöd eller skydd har avslutats utan beslut om insats (11 kap. 4 a § SoL), i de situationer då domstol har avslagit en ansökan om vård enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga eller efter att en placering i familjehem eller hem för vård eller boende har upphört (11 kap. 4 b § SoL)

Olika slag av systematisk uppföljning

- Nationell nivå – Socialstyrelsens socialtjänstregister
- Verksamhetsnivå - gruppnivå
- Individnivå – individuell uppföljning i det direkta arbetet med enskilda

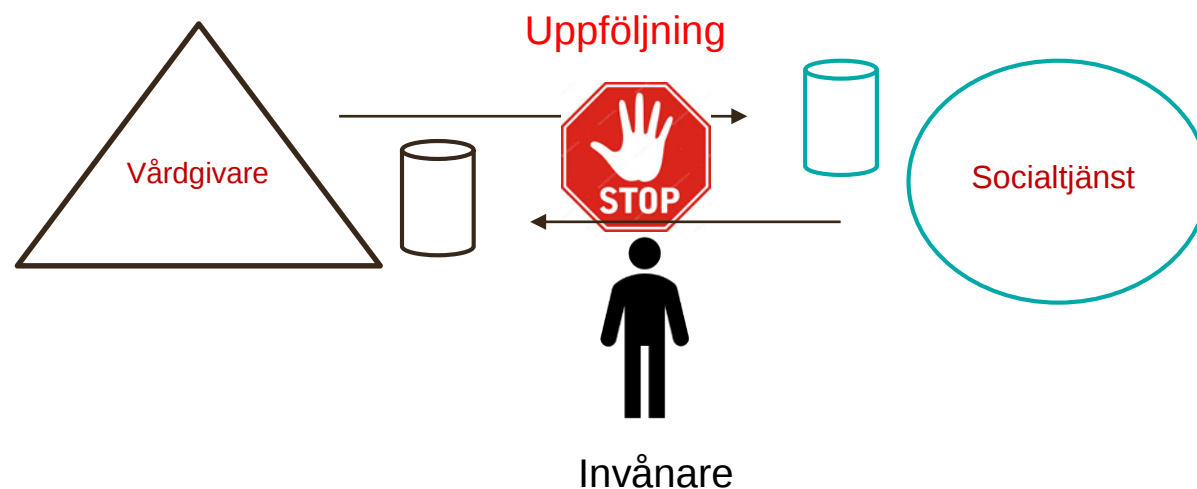
Individbaserad systematisk uppföljning

- Individbaserad systematisk uppföljning handlar om att **löpande beskriva och mäta** den enskildes problem och behov, åtgärder/insatser och resultat.
- Uppföljning börjar med **dokumentation** av insatser, åtgärder och utfall.
- Bör omfatta uppföljningen **före och efter** en åtgärd eller insats.

Individbaserad systematisk uppföljning över huvudmannagränser

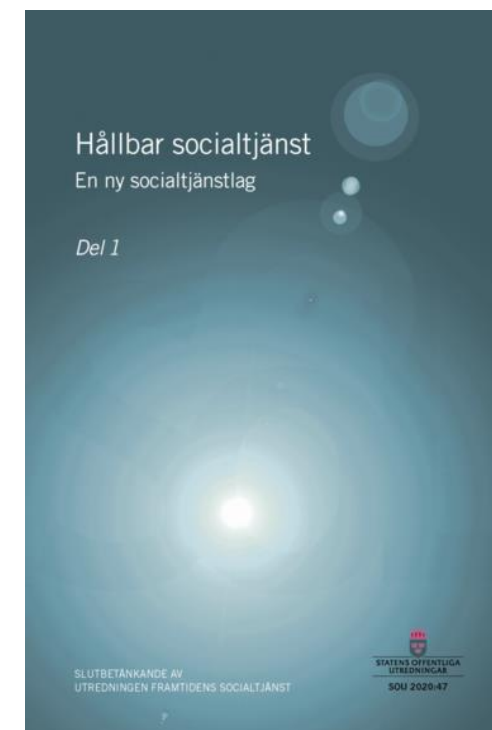
Hälso- och sjukvård och socialtjänst

- Inte tillåtet att dela personuppgifter om individer över huvudmannagränser enligt gällande lagstiftning
- Uppföljning kan inte göras gemensamt.
- Kräver samtycke eller en forskningsstudie

SOCIALTJÄNSTEN SAKNAR STÖD FÖR REGIONALA OCH NATIONELLA KVALITETSREGISTER

- Socialtjänsten saknar stöd i författning för att skapa regionala och nationella kvalitetsregister
- En stor brist om socialtjänsten ska arbeta mer kunskaps- och evidensbaserat
- Utredningen Framtidens socialtjänst (SOU 2020:47) har föreslagit en ny socialtjänstdatalag **och vidgade möjligheter för Socialstyrelsen att samla in personnummerbaserade uppgifter**

BEHANDLING AV PERSONUPPGIFTER FÖR UPPFÖLJNING

- I datasammanhang har uppföljning betraktats som en **integrerad del av själva verksamheten** och inte någon från denna fristående aktivitet (proposition 2004/05:164 s. 179).
- Uppföljningen är då en **vidarebehandling av redan insamlade personuppgifter**
- För att kunna samla in uppgifter enbart för systematisk uppföljning krävs författningsstöd
- För socialtjänsten finns ett sådant stöd för insamling i
 - Dataskyddsförordningen
 - SoL/LSS
 - SOSFS 2011:9
 - Lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten
 - Förordningen ”

LAGEN OCH FÖRORDNINGEN OM BEHANDLING AV PERSONUPPGIFTER INOM SOCIALTJÄNSTEN

När behandling av personuppgifter är tillåten

6 § Personuppgifter får behandlas bara om behandlingen är nödvändig för att arbetsuppgifter inom socialtjänsten skall kunna utföras.

Personuppgifter får även behandlas för uppgiftsutlämnande som föreskrivs i lag eller förordning.

En registrerad person har inte rätt att motsätta sig sådan behandling av uppgifter som är tillåten enligt denna lag.

Sammanställningar av personuppgifter

7 a § I sammanställningar av personuppgifter får det inte tas in känsliga personuppgifter eller uppgifter i övrigt om ömtåliga personliga förhållanden.

Undantag från första stycket gäller för

1. uppgifter om åtgärder som har beslutats inom socialtjänsten som innebär myndighetsutövning och om den bestämmelse som ett sådant beslut grundar sig på,
2. uppföljning, utvärdering och kvalitetssäkring,
3. tillsynsverksamhet som bedrivs av Inspektionen för vård och omsorg,
4. administration som bedrivs av Statens institutionsstyrelse centralt, och
5. verksamhet enligt lagen (2007:606) om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall.

Uppgift som avslöjar medlemskap i fackförening får aldrig tas in. *Lag (2018:1376).*

SOCIALTJÄNSTENS INDIVIDBASERADE UPPFÖLJNINGAR

Lagen och förordningen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten

Styrkor:

- Socialnämnd har **relativ frihet** att behandla personuppgifter för olika ändamål utan brukares samtycke **inom egen verksamhet** (handläggning av ärende, tillsyn, **uppföljning**, **utvärdering**, **kvalitetssäkring** och administration av verksamhet)
- Inga begränsningar för att använda **personnummerbaserad uppföljning av känsliga personuppgifter/ömtåliga uppgifter**, om det är "nödvändigt för att arbetsuppgifter inom socialtjänsten skall kunna utföras"
- **Inga sökbegränsningar** för ändamålet uppföljning, utvärdering och kvalitetssäkring
- Brukaren kan **inte motsätta** sig

Svagheter:

- Privata utförare har inte tydligt stöd i SoLPUF att **följa upp** sin verksamhet, men sannolikt ett rättsligt stöd i SoL och SOSFS 2009:11 (rättslig skyldighet)
- Utsökning av uppgifter vid handläggning får bara göras på namn, personnummer, samordningsnummer och ärendenummer (15 § SoLPUF)
- **Orosanmälningar** som inte lett till beslut om utredning får INTE registreras i ett sammanställningsregister (*Socialstyrelsen, Att göra anmälningar som gäller barn sökbara. Rättsliga förutsättningar för personuppgiftsbehandling, 2019*)
- **Kommuner** har INTE en särställning i lagen i rollen som huvudman
- Lagen/förordningen reglerar inte gemensam uppföljning av **socialnämnds/utförares personuppgifter**, trots att brukaren kan vara föremål för insatser hos flera utförare eller stadsdelsnämnder.
- Alldeles för snäva **gallringsfrister** för långsiktig uppföljning (sammanställningsregister - gallras 5 år efter det att den sista anteckningen gjordes i akten eller efter det att de förhållanden som uppgifterna avser har upphört, beroende på vad som inträder först. Gallringen skall vara avslutad senast kalenderåret efter det att gallringsskyldigheten inträdde.)

FÅR PERSONUPPGIFTER SAMLAS IN ENBART FÖR SYFTET SYSTEMATISK UPPFÖLJNING?

- Ja
- Varken lagen eller förordningen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten innehåller någon indelning av personuppgifter i primära och sekundära ändamål.
- Det innebär att personuppgifter får samlas in direkt för systematisk uppföljning, utvärdering och kvalitetssäkring inom socialtjänsten utan att först ha registrerats i till exempel en personakt, om det är nödvändigt.
- 6 § SoLPUL: Personuppgifter får behandlas bara om behandlingen är nödvändig för att arbetsuppgifter inom socialtjänsten skall kunna utföras.

Exempel:

- SU får bara avse ”egna” brukare – inte ”nödvändigt” beträffande andra kommuners invånare
- Att databehandla personuppgifter anses enligt domstolspraxis ”nödvändigt” för att effektivisera verksamheten

FÅR KÄNSLIGA PERSONUPPGIFTER ANVÄNDAS FÖR INDIVIDBASERAD SYSTEMATISK UPPFÖLJNING?

- Ja – i sammanställningsregister
- Med känsliga personuppgifter avses enligt GDPR bland annat uppgifter om hälsa (artikel 9.1)
- Ett sammanställningsregister kan baseras på uppgifter i personakter, varvid det inte finns några sökbegränsningar för urvalet av uppgifter i ärendehanteringssystemet, eller samlas in på annat sätt, till exempel enkäter.

EXCELFILER UTANFÖR VERKSAMHETSSYSTEM

- Regeringen: "Den personkrets som arbetar med uppföljning, utvärdering, kvalitetssäkring, forskning och framställning av statistik borde kunna begränsas till vad som är ytterst nödvändigt." (prop. 2000/01:80 s. 147) = **medarbetaruppdrag!**
- Bör inte sparas i ärendehanteringssystemet (det är avsett för ändamålet ärendehandläggning) utan i ett dedikerat system/lagringsyta, t.ex. SUreg. Inte G-mappen!!!!
 - Tvåfaktorsautentisering
 - Behörighetstilldelning
 - Om möjligt krypterad eller pseudonymiserad
 - Loggning av åtkomst och användning, t.ex. utskrifter

BEHÖVER BRUKARE INFORMERAS OM DERAS PERSONUPPGIFTER ANVÄNDS FÖR SYSTEMATISK UPPFÖLJNING?

- Ja
- GDPR ställer krav på personuppgiftsansvariga att **informera** registrerade om behandling av personuppgifter (artikel 12.1, 13 och 14). Personuppgiftsansvariga är socialnämnder och privata utförare inom socialtjänsten.
- En personuppgiftsansvarig måste kunna "**visa**" att kravet på öppenhet är uppfyllt gentemot de registrerade (artikel 5.2).
- För att kunna uppfylla kravet på att kunna "visa" att den registrerade tagit del av information:
 - arbeta med många informationskanaler (anslag och TV i väntrummet, informationsfoldrar som kan överlämnas direkt till brukare av handläggare vid första kontakttillfälle, hemsida innehållande en integritetspolicy)
 - Brukare informeras så snart de är aktuella för stöd i socialtjänsten

KAN MAN SAMKÖRA PERSONUPPGIFTER I TVÅ NÄMNDER I SAMMA KOMMUN ELLER PÅ REGIONAL ELLER NATIONELL NIVÅ FÖR ÄNDAMÅLET UPPFÖLJNING?

- Nej
- Samkörningen mellan nämnder, eller för den delen mellan kommuner, kan inte genomföras med individuppgifter. Inte så som lagstiftningen ser ut idag.
- Vad som står till buds är en sambearbetning av avidentifierade uppgifter, såvida nämnder/kommuner försäkrat sig bortom allt rimligt tvivel att uppgifterna som används, och slutresultatet av sambearbetningen, inte kan bakåtspåras till enskilda brukare.
- Om uppgifterna inte går att härleda till en brukare så är de inte heller personuppgifter enligt dataskyddsförordningen och kompletterande lagar och förordningar till den.

Utredningen om sammanhållen information inom vård och omsorg (direktiv 2019:37)

- Delbetänkande SOU 2021:4
- Förslag till en utvidgad möjlighet för huvudmännen (regioner/kommuner) att bedriva kvalitetsuppföljning
- För kommunens del innebär det kvalitetsuppföljning över nämndgränser och av privata utförarens uppgifter
- Invånare får motsätta sig behandling av sina uppgifter för kvalitetsuppföljning

Utredningen om sammanhållen information inom vård och omsorg (forts)

Regeringen

- DOCK, ingen ”renovering” av PDL eller SoLPUL, SoLPUF.

Utredningen Framtidens socialtjänst (SOU 2020:47)

- Ny lag om **socialtjänstdataregister**
- Dataregister hos Socialstyrelsen över socialtjänsten och LSS (jfr hälsodataregister)
- Innehåll: individuppgifter om både insats, orsak och resultat
- Det primära ändamålet för socialtjänstdataregister är behandling för framställning av statistik (sekundärt forskning)
- Uppgiftsskyldighet för socialtjänst/LSS

Statistik är värdefullt i egen uppföljningen genom att kunna jämföra sig med andra

Målgruppsanalys

av biståndstagare på
Enheten för försörjningsstöd
Timrå kommun

from
Timrå
with love

Bakgrund

- Ett ökat behov av ekonomiskt bistånd bland medborgarna
- En ökad andel, ca 50%, i långvarigt bistånd (längre än 10 månader)
- Beslut att delta i nationellt SKR projekt **Bryt långvarigt bistånd och utveckla verksamhetsområdet**
- Kunskap om målgruppen saknades

TIMRÅ KOMMUN

Vad ville verksamheten ta reda på?

- Hur målgruppen som får ekonomiskt bistånd ser ut?
- Särskilt fokus på jämställdhet. Arbetar vi likvärdigt med kvinnor och män?
- I förlängningen: Vilket arbetssätt och vilka insatser krävs för att möjliggöra att fler kommer i hållbar egen försörjning?

Göra
saker
rätt

Göra
rätt
saker

TIMRÅ KOMMUN

Vilken information samlades in?

- Bakgrundsfaktorer, som tex kön, ålder, behov av tolk
- Faktorer som har betydelse för möjligheten att nå egen försörjning som t ex studiebakgrund, tidigare arbete, eventuella arbetshinder, hälsa etc.
- Andra ersättningar, annat stöd från kommunala eller andra offentliga aktörer
- Om personen studerar eller har arbetsmarknadsinsatser i kommunal eller statlig regi
- Barnperspektivet – Om det finns barn i familjerna
- Använde alternativet Vet ej i alla frågeställningar – för att få kunskap om och synliggöra vad det också saknas kunskap om.

Hur samlades informationen in?

- Ett uppföljningssystem skapades med stöd av personal från kommunförbundet i ett specialanpassat verktyg.
- Vi arbetade själva fram de frågor som skulle ingå i analysen.
- Verksamheten avsatte en hel arbetsdag till att mata in data för varje vuxen individ i alla pågående ärenden.
- Svar söktes i dokumentation och handläggarnas erfarenhet av individerna
- Målgruppsanalysen genomförs nu årligen för att följa utvecklingen.

Vad förstod vi?

- Mer om bakomliggande orsaker till långvarigt bistånd
- Missbruk är inte den största gruppen
- Utlandsfödda kvinnor med bristande svenska är däremot en stor grupp
- Ojämställd resursfördelning – både från kommunen och arbetsförmedlingen
- Bristande samverkan råder inom arbetsmarknadspolitiken
- Hög andel med upplevd ohälsa
- Komplex och sammansatt problematik
- Över lag finns viktiga skillnader mellan kvinnor och män...

TIMRÅ KOMMUN

Vad hände sedan?

- Brukarmedverkan
- Ny kommungemensam arbetsprocess "Vägen till hållbar egen försörjning".
- Samlad processledning och gemensam verksamhetsstrategi
- Fler och förbättrade insatser i relation till de påvisade behoven samt i kombination
- Språkstöd + samverkan SFI
- Utvecklad och förbättrad samverkan med Arbetsförmedlingen
- Utvecklat ett prioriteringsverktyg för socialsekreterarna
- Genomgång av tjänst två gånger/år
- Aktuell handlingsplan i alla ärenden
- Kulturförflyttning

TIMRÅ KOMMUN

Framgångsfaktorer

- Tydlig bild av nuläget
- Tydligt önskat läge
- Några få men viktiga mål
- Involvera medarbetarna i alla steg
- Intensiv inhämtning av information och snabb återkoppling
- Analysseminarium med workshop
- Koppla efterföljande förändringar mot analysen
- Regelbundna mätningar
– leder vårt arbete till resultat?

Systematisk uppföljning missbruksvård unga och vuxna 2019

Trosa kommun

Systematisk uppföljning

- Dokumentera arbetet med enskilda klienter
- Följa upp hur det går eller gått för dessa
- Sammanställa informationen för att utveckla på både individ- och verksamhetsnivå
- Information till politiken
- Kombinera med brukarundersökningar och individuella uppföljningar
- Enkelt att genomföra som ger mycket information

Svar på frågor om verksamheten

- Vilka problem har våra klienter?
- Vilka insatser får våra klienter?
- Har klienternas situation förändrats efter insatserna?
- När vi de mål vi satt upp tillsammans med våra klienter?
- Speglar våra insatser klienternas behov?

Variabler inom området missbruk

- Datum för aktualisering
- Kön
- Ålder
- Huvudsaklig drog
- Genomgången utredning
- Eventuella barn
- Beslut om insats
- Datum för avslut
- Orsak till avslut
- Status efter avslutat eller pågående ärende
- Eventuell återaktualisering
- Typ av insats
- Övrigt

Bakrundsvariabler ungdomar

- 15 ungdomar mellan 13-18 år, 10 pojkar och 5 flickor
- Alla hade narkotika som aktualiseringsorsak
- 11 var avslutade, 7 av dessa avslutade pga. att behov ej längre föreligger, 4 för bristande motivation. En återaktualisering inom ett halvår
- Två ungdomar har varit omhändertagna enligt LVU
- 11 ungdomar har genomgått öppenvård och familjebehandling
- Tre ungdomar har bott på HVB
- Två ungdomar har genomgått Mini-Marias behandling
- Tre ungdomar har inte haft någon insats.
- 9 ungdomar har en positiv utveckling, tre en osäker utveckling och tre en negativ.

Analys och bedömning ungdomar

- Narkotika huvudorsak, men även alkohol förekommer i problembilden
- Flickorna har procentuellt sett en positivare utveckling
- Pojkarna har en betydligt tyngre problembild

ÅTGÄRDER

- Viktigt med fortsatt förebyggande arbete som föräldracafé, föräldrautbildning, uppsökande arbete
- Samverkan med skola (KAA), polis och fritidsgård
- Tidig upptäckt, lättillgängliga insatser, stöd och behandling
- Samverkan unga vuxna

Bakgrundsvariabler vuxna

- 42 vuxna mellan 20-68 år, 25 män och 17 kvinnor
- Genomsnittsålder 41 år, medianålder 44 år
- 27 har barn
- För 31 personer var alkohol aktualiseringsorsak, 9 narkotika, två spelmissbruk. 15 individer hade ett blandmissbruk.
- 24 individer var avslutade, av dessa var 18 avbrott, tre för att behov ej föreligger, två har flyttat, en har överförs till frivården. 6 individer återaktualiserade inom ett halvår
- 38 individer har haft öppenvård, 4 har varit på behandlingshem, två haschavvänjningsprogram, två i Previct, en utan insats.
- En har vårdats enligt LVM och sex har utretts enligt LVM
- 19 individer har haft en positiv utveckling, 15 individer osäkert, åtta en negativ utveckling

Analys och bedömning vuxna

- Blandmissbruk och samsjuklighet relativt frekvent
- Få personer över 60 år
- Kvinnor kommer in sent och i sämre skick och är föremål för fler LVM-utredningar
- Endast en har vårdats på tvång

ÅTGÄRDER OCH FRÅGOR

- Hur minskar vi avbrotten inom öppenvården?
- Hur når vi gruppen 60+?
- Hur kan vi lyckas bättre med kvinnors tillfrisknande?
- Långa utredningstider, varför?
- Uppföljningskontrakt kopplad till genomförandeplan
- Fortsatt utveckling av digitala verktyg inom missbruksvården
- Samverkan unga vuxna

Planer 2021 – 2022

- Utsatthet för relationsvåld
- Barn som utsätts för våld och bevittnat våld
- Placerade barn, unga och vuxna
- Målgruppsanalys försörjningsstöd
- Uppföljning missbruk unga och vuxna

Pilotprojekt till stöd för individbaserad systematisk uppföljning

- Projektperiod oktober 2020-maj 2021.
- Syfte att ge deltagarna möjlighet att pröva vilken kunskap individbaserad uppföljning kan ge, samt hur den kunskapen kan användas för att utveckla verksamheten.
- Genomförs inom ramen för Partnerskapet för kunskapsstyrning inom socialtjänsten.

TIERPS KOMMUN

Åsa Johansson
Mikaela Lindström

- Kartläggning av statistik från verksamhetssystemet
- Uppföljning av insatsen social samvaro
 1. Överensstämmer genomförandet med ansökan?
 2. Har insatsen gjort skillnad?

TIERPS KOMMUN

Åsa Johansson
Mikaela Lindström

Samverkan är vår röda tråd

TIERPS KOMMUN

Åsa Johansson
Mikaela Lindström

Involvera för att engagera

TIERPS KOMMUN

Åsa Johansson
Mikaela Lindström

Erfarenheter och tips

- Tänk litet...
- Uppföljning kan vara väldigt kul!
- Även ett uteblivet svar är ett resultat

TIERPS KOMMUN

Åsa Johansson
Mikaela Lindström

- Helena Jansson, 0293-218602, helena.jansson@tierp.se
- Åsa Johansson, 0293-218050, asa.johansson@tierp.se
- Mikaela Lindström, 0293-218690, mikaela.lindstrom@tierp.se
- Emeli Nord, 0293-218483, emeli.nord@tierp.se

TIERPS KOMMUN

Åsa Johansson
Mikaela Lindström